

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

COMPETENCY OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY IN THE
NETWORK SCHOOLS OF DISTRICT MUANG NAKHON SAWAN , UNDER THE OFFICE
OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OF NAKHON SAWAN, AREA 1

ชัยมงคล คล้ายยอม¹ จิตาภรณ์ เพ็ญ²

Received : April 25, 2026

Revised : May 3, 2026

Accepted : June 22, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษา 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 และ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 495 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง และน้อยที่สุดคือ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ดังต่อไปนี้ ผู้บริหารให้เกียรติให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน ยอมรับผลสำเร็จในการทำงานของผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงานส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร สร้างวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถคิดค้นกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน ให้ความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการและการบริการต่าง ๆ ของบุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงานมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้บริหารครูผู้สอน บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในหน่วยงานเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ควรมีความรู้ความเข้าใจและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้มุ่งพัฒนาตนเองให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ : สมรรถนะ; ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

This research aims to study: (1) the competencies of school administrators in 21st-century education within the school network in Mueang Nakhon Sawan District under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 1, and (2) the guidelines for developing these competencies. The population consisted of 495 teachers in schools within the Mueang Nakhon Sawan District school network under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 1. The sample group, consisting of 217 participants, was determined using the Krejcie and Morgan sample size table. Data were collected through questionnaires and structured interviews. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The Research results found that

1. The overall competency level of school administrators in 21st-century education within the Mueang Nakhon Sawan District school network under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 1 was found to be high. When examined by individual competency areas, the highest average was in the area of technology and digital literacy, followed by change management, while the lowest was communication and motivation.

2. The guidelines for developing the competencies of school administrators in 21st-century education in the specified school network include multiple approaches: Administrators should respect, encourage, and show sincerity to colleagues. Administrators should acknowledge the achievements of colleagues. Administrators should encourage teacher participation in expressing opinions and planning, helping them feel valued within the organization. Administrators should create a broad vision and devise various strategies to clearly achieve goals. Administrators should pay attention to staff welfare and services. Administrators should support staff in career advancement and academic status. Opportunities should be provided for administrators, teachers, and personnel to jointly define the school vision. Administrators should organize internal workshops to develop digital technology skills and raise awareness of their importance. Administrators should be knowledgeable and up-to-date with digital technology to enhance work processes with modernity and efficiency. Administrators should use digital technology appropriately in their work, continuously learning and striving to develop themselves to adapt to ongoing changes.

Keywords: Competency, Educational Institution Administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษา ภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษามตามรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้ สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมใน การดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำ แผนการศึกษาแห่งชาติ และการ ดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการ ดูแลและพัฒนา ตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุน เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู (รัฐธรรมนูญ เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก น. 14-15 วันที่ 6 เมษายน 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ต้องจัดให้ บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพล ภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่ มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมี สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 ได้กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมและ สนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทาง วิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุน การผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และในมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ในแผนการจัด การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 4 ในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายคือการเพิ่มโอกาสทาง การศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการ ของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น ทั้งนี้ แนวทาง การพัฒนา คือ เพิ่มโอกาส และความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบ เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุก ช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงานและการศึกษา มาตรา 31 กระทรวงมี อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแล การศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่

ของ กระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก น. 49-50 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2562)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2567-2568 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566) ตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีความสอดคล้องกับหมวด 5 หน้าที่ ของรัฐ และหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 – 2580 คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 – 12 กันยายน พุทธศักราช 2566 นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล จะดำเนินนโยบาย ปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด ส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้ กระจายอำนาจการศึกษาให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้ อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อ ผู้เรียนแต่ละวัย และใช้ระบบเทคโนโลยี การศึกษายุคใหม่ จัดทำหลักสูตร และให้คำแนะนำที่ เหมาะสมกับความรู้ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมงานวิจัย และพัฒนา ทั้งในด้านสังคม ด้าน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยไม่ละเลยการศึกษา ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของประเทศและการปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกสมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมให้ ความสำคัญต่อความมีคุณภาพของครูทั้งประเทศ รวมไปถึงครูแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับ คำแนะนำด้านเนื้อหาของการเรียน และการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนและ ประกอบอาชีพ รวมไปถึงการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพใจของนักเรียนทุกคนส่งเสริมการสร้าง รายได้ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ทั้งสายวิชาการ และสายอาชีพให้มีรายได้จากวิชาที่เรียน โอกาส ฝึกงานระหว่างเรียน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถ ตรงต่อความต้องการของการจ้าง งาน และที่สำคัญที่สุดรัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นรากฐาน

ในปัจจุบันสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นที่นาเชื่อถือศรัทธาในการส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน กระตุ้น และจัดการให้ครูนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย หรือเป็นการรับผิดชอบภาระงาน และใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทที่ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า สมรรถนะ (competency) ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการคุณภาพและสนับสนุนการพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง หรืออาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะนั้นเป็นอาวุธสำคัญคู่กายที่มีอยู่ในตัวตนของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพอันจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (competency) จึงเข้ามามีบทบาทและนำมาใช้ในการจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะการกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหน่วยงาน อีกทั้งยังนำหลักการแนวคิดมาใช้ในการกระบวนการด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในหลายมิติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่มาบริหารจัดการการศึกษาและภาระงานที่รับผิดชอบอยู่ให้เกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 22)

ปัญหาการวิจัย

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์การและพลเมืองโลกหลายด้านได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความ

เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น และผลกระทบอื่นๆอีกมากมาย ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุล เพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558, น. 27)

ในปัจจุบันสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาในการส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน กระตุ้น และจัดการให้ครูนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย หรือเป็นการรับผิดชอบภาระงาน และใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทที่ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า สมรรถนะ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการคุณภาพและสนับสนุนการพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง หรืออาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะนั้นเป็นอาวุธสำคัญคู่กายที่มีอยู่ในตัวตนของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพอันจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ จึงเข้ามามีบทบาทและนำมาใช้ในการจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นเพราะการกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหน่วยงาน อีกทั้งยังนำหลักการแนวคิดมาใช้ในการดำเนินงานด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหลายมิติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่มาบริหารจัดการการศึกษาและภาระงานที่รับผิดชอบอยู่ให้เกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 22)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานตลอดจนพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 495 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ประกอบด้วย 1.การสื่อสารและการฟังใจ 2.การบริหารเชิงกลยุทธ์ 3.การทำงานเป็นทีม 4.การบริหารการเปลี่ยนแปลง 5.การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา ดังนี้

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ , อายุ , วุฒิการศึกษา , ตำแหน่ง , ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยจะดำเนินการหลังจากที่แปลผลและสรุปผลในเครื่องมือฉบับที่ 1 เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ , อายุ , วุฒิการศึกษา , ตำแหน่ง , ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีการกำหนดประเด็นคำถามไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นไปในแนวทางประเด็นคำถามเดียวกัน

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยแบบสอบถาม จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้วิธีหาค่า Index of item objective Congruency (IOC) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

บันทึกผลการพิจารณาถึงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละข้อ จากนั้นคำนวณหาค่า IOC โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

แทน R ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

แทน N จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 มาใช้ จากนั้นจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการ

เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมนำไปทดลองใช้ (Ty - out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990, p. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.955

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ ให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 217 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองฯ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best W. John, 1997: 190)

แปลความหมายคะแนน

ค่าเฉลี่ย 1.00 –1.49 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 –2.49 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 –3.49 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 –4.49 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 –5.00 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

- 1) ความถี่ (frequency)
- 2) ร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

(n = 217)

ด้านที่	สมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	การสื่อสารและการจูงใจ	4.42	0.67	มาก	5
2	การบริหารเชิงกลยุทธ์	4.47	0.65	มาก	4
3	การทำงานเป็นทีม	4.47	0.60	มาก	3
4	การบริหารการเปลี่ยนแปลง	4.48	0.59	มาก	2
5	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.49	0.58	มาก	1
รวม		4.42	0.67	มาก	

จากตารางที่ 1.1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 การใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านที่ 4 การบริหารการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) และน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 1 การสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 1.2 ตารางสรุปประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

ข้อ	ประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1	ค่าน้ำหนัก
1	ผู้บริหารให้เกียรติ ให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน	3
2	ผู้บริหารยอมรับผลสำเร็จในการทำงานของผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงาน	3
3	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงาน ส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร	3
4	ผู้บริหารสร้างวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถคิดค้นกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน	3
5	ผู้บริหารให้ความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการและการบริการต่าง ๆ ของบุคลากร	3
6	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น	3
7	เปิดโอกาสให้ผู้บริหารครูผู้สอน บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3
8	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในหน่วยงานเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3
9	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	3
10	ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้มุ่งพัฒนาตนเองให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	3

จากตารางที่ 1.2 พบว่า ค่าคะแนนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1)ผู้บริหารให้เกียรติ ให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน (2) ผู้บริหารยอมรับผลสำเร็จในการทำงานของผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงาน (3) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงานส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร (4) ผู้บริหารสร้างวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถคิดค้นกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน (5) ผู้บริหารให้ความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการและการบริการต่าง ๆ ของบุคลากร (6) ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงานมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น (7)เปิดโอกาสให้ผู้บริหารครูผู้สอน บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในหน่วยงานเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (9) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความทันสมัย

และมีประสิทธิภาพ (10) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการทำงานได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้มุ่งพัฒนาตนเองให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายอำเภอเมือง นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมือง นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวเพื่อรองรับการพัฒนาสมรรถนะอยู่เสมอเพราะ สมรรถนะ มีความสำคัญและเป็นหัวใจของระบบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล ต้องรู้จักใช้สมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างชาญฉลาด โรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถหรือมีสมรรถนะ สูงย่อมพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะการบริหารจึงเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของผู้บริหารว่ามีความสามารถหรือมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ซึ่งการบริหารงานของสถานศึกษา จะเกิดประสิทธิผลขึ้นอยู่กับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัยพัชร ทองเดช (2560) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสหวิทยาเขตบูรพาสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรกต ขาวสะอาด (2559) พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล, ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง, ด้านการทำงานเป็นทีม, ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์, และด้านการสื่อสารและการจูงใจ

2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมือง นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมือง นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1) ผู้บริหารให้เกียรติ ให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน (2) ผู้บริหารยอมรับผลสำเร็จในการทำงานของผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงาน (3) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงานส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร (4) ผู้บริหารสร้างวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถคิดค้นกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน (5) ผู้บริหารให้ความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการและการบริการต่าง ๆ ของบุคลากร (6) ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงานมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น (7) เปิดโอกาสให้ผู้บริหารครูผู้สอน บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในหน่วยงานเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (9) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ (10) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการทำงานได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้มุ่งพัฒนาตนเองให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไกรสร เจียมทอง (2561, น. 9) ได้กล่าวถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความรู้ความชำนาญ มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

รวดเร็ว และยังไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐธีรา มีจันทร์ (2562, น. 16) ได้กล่าวถึงการสื่อสารและการจูงใจไว้ว่า การสื่อสารและการจูงใจหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้อย่างรวดเร็วให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อถือได้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ สร้างแรงจูงใจแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงานทุกคนได้อย่างถูกต้องและนำมาปฏิบัติได้จริง มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเลือกใช้สื่อหรือเทคนิควิธีการสื่อสารจูงใจที่เหมาะสมตรงประเด็นและตอบสนองวัตถุประสงค์ สามารถเจรจาต่อรองเพื่อจัดและลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารเรื่องราวต่างๆ ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทุกคนในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นโครงการที่ใช้ในแผนพัฒนาโรงเรียนปีถัดไปได้ดังนี้

1. พัฒนาและหาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ควรจัดอบรม ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะให้ผู้บริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสมรรถนะการสื่อสารและการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
2. ศึกษาสมรรถนะการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
3. ศึกษาสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 . วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- จิตติมา อัคริทธิพงศ์. (2561). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0.,วารสารวิทยาการจัดการ
ปริทัศน์.
- ณัฐธิดา มีจันทร์.(2562). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี.
- ดาวรุตมณ ถวิลการ. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการสร้างความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา.วารสาร
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นริศ มหาพรหมวันฉัตร. (2561).รูปแบบสมรรถนะผู้นำโรงเรียนเอกชนสู่มาตรฐานสากล.วิทยานิพนธ์
นฤมล พันธุ์ตัน. (2560).รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการเป็นประชาคม
อาเซียน.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปวีรศา มีศรี. (2563). สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน
พระครูสมุทรปัญญา วทโน(คันทร). (2559). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา.
วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์.
- พระมหาสมบุญ สธมโม. (2560). คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา.วารสารมหาจุฬาลงกรณ.
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.
2553
- ภิกษาพันธ์ โทนา. (2562).รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0.วิทยานิพนธ์ครุศา
สตรดุษฎีบัณฑิต(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- มณฑาทิพย์ นามนุ.2561. ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัชพล เชิงชล.(2560). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณดี ชายสมุทร.(2559). การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตจังหวัดระยอง
จันทบุรีและตราด. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ
พรรณี.
- สุจิตรา บุตรดี. (2560).การศึกษาาระดับคุณภาพสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามทรรชนะของครูอำเภอเวียงป่าเป้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 2 .การค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สัมมา รณิธย์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:ส.เอเชียเพลส.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558, น.27). ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564). รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2558ณ ศูนย์แสดงการประชุมอิม
แพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545).แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- หทัยพัชร ทองเดช. (2560).การศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยา เขตบูรพาสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 .วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อรอุษา ปุณยบุรณะ. (2558). การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนสาธิต. วิทยานิพนธ์ปร.ด. กรุงเทพมหานคร :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อานนท์ เมธีวรฉัตร. (2561).รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารของวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อัญชลี กองแก้ว.(2561).การพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารเทศบาล ตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี.พุทธศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารจัดการคณะสงฆ์).มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- New Zealand Institute of Management. (2008). Competency Model: A Review of the Literature and the Role of the Employment and Training Administration (ETA). New Zealand Institute of Management. Publishing Project.
- Spencer. L.M. and Spencer. S.M. (1993). Competency at Work: Models for Superior Performance. New York: John Wiley & Sons.